

گروه آموزشی باستان شناسی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته باستان شناسی

عنوان:

مطالعات باستان گیاه شناسی در محوطه قره تپه سگزآباد در عصر آهن ۲ و ۳ دشت قزوین

استاد راهنمای اول: دکتر جواد حسین زاده ساداتی

استاد راهنمای دوم: دکتر مصطفی ده پهلوان

دانشجو: نرجس خان فیینی

بهمن ۱۴۰۱

واژه های کلیدی:

باستان گیاه شناسی، باستان شناسی، بقایای گیاهی، زغال شدن، سگزآباد

چکیده:

یکی از مباحث بسیار مهم در باستان شناسی مطالعه و بررسی بقایای گیاهی در محوطه های مورد کاوش است. این بقایا بر اساس مطالعاتی که بر روی آن ها انجام میشود اطلاعات متفاوتی مانند میزان فراوانی گونه گیاهی، گیاه استفاده شده به عنوان سوخت، روند اهلی سازی گیاهان در محوطه های مختلف، استفاده های مختلف از گیاهان در عنوان های دارویی، مصالح ساختمانی، تهیه رنگ همچنین تعیین اقتصاد معیشتی در هر جامعه در اختیار باستان شناسان و پژوهشگران قرار داده است. بقایای مورد مطالعه در این پژوهش دربرگیرنده یافته های گیاهی درشت در قره تپه سگزآباد در عصر آهن II و III در دو قسمت مجزا شامل قسمت استقرار و قسمت مربوط به گورستان بوده است. این پژوهش یک پژوهش کاربردی، بنیادی و توسعه ای است. در ابتدا بقایای گیاهی شکسته و کامل از یکدیگر جدا شدند و تنها بقایای گیاهی کامل و آن دسته از بقایای گیاهی شکسته که امکان تشخیص گونه آنها وجود داشت بررسی شدند. با استفاده از اطلس های باستان گیاه شناسی، اطلاعات ریخت شناسی یافته های گیاهی و استفاده از میکروسکوپ به شناسایی آن ها و تعیین نوع اهلی و وحشی گیاهان پرداخته ایم. در رابطه با الگوی بقایای گیاهی یافت شده در گورستان این محوطه نشان داده شد که احتمالاً میزان بالای انگور یافت شده در گورها دال بر پیشکش کردن این میوه در قالب کشمش و یا فراورده هایی از انگور برای فرد متوفی و یا نوعی آیین و رسم در گورستان عصر آهن II و III در دشت قزوین بوده است. همچنین بر اساس تحلیل در زمانی بقایای گیاهی یافت شده مشخص شد که کشت انگور برای اولین بار در دوره عصر آهن در دشت قزوین وجود دارد و در سگزآباد مردم دارای تسلط بیشتری بر کشاورزی بودند و به یک محصول استاندارد در کشاورزی دست یافته بودند. در آخر نیز با توجه به مطالعات اقلیمی وجود بیشتر جو نسبت به گندم در این محوطه به دلیل نوسانات اقلیمی زیاد و رطوبت کم توجیه پذیر واقع شد.